

A Szervkoordinációs Iroda rövidített Szakmai Beszámolója

Mihály Sándor, Mező Anikó, Auer Brigitta, Holtzinger Emese
Országos Vérellátó Szolgálat (OVSz), Budapest

Az OVSz a potenciális szervdonorokat jelentő és gondozó kórházaktól és a transzplantációs centrumoktól független, országos hatáskörű szervezetként koordinálja a hazai szervdonációs riadókat. Ennek érdekében működteti a Szervkoordinációs Irodát, és azon keresztül a koordinátori hálózatot, továbbá a Központi Várólista Irodát. Az OVSz 242 donorjelentésből 182 megvalósult szervkivételi riadót koordinált, amelyek során 553 szervkivétel történt elhunytból.

Az OVSz az Eurotransplant magyarországi szerződő partnere, ennek megfelelően koordinálja a nemzetközi szervcseréket. 2016-ban 1037 szervfelajánlás érkezett az Eurotransplantból magyar beteg részére, miközben Magyarország 680 magyar donorszervet ajánlott fel.

Az OVSz végzi az összes szervdonációhoz kapcsolódó földi szállítási feladat ellátását és a légi szállítások szervezését. 2016-ban 1100 szervdonációs földi szállítási feladat során 255 ezer km-t futottak az OVSz gépjárművek. Légi szállítást 50 egyedi esetben és további 56 cargo megrendelés alkalmával kellett igénybe venni az év során.

Az OVSz működteti a központi transzplantációs várólistákat, amelynek érdekében Transzplantációs Bizottságok közreműködését veszi igénybe. 2016-ban 695 új beteg került várólistára.

Az OVSz nyilvántartást vezet a transzplantációs központok tevékenységeiről, amely az élő és elhalálozott donorok összesített számát, valamint a kivett és átültetett vagy más módon ártalmatlanított szervek fajtáit és mennyiségét

tartalmazza. A hivatalos jelentési kötelezettségünk mellett fontosnak tartjuk a szervdonációban résztvevő szakemberek tájékoztatását is a szervdonációs és transzplantációs aktivitásról.

A donorjelentések jellemzői

182 elhunyt donorból 54 esetben egyféle szervkivétel történt, amelyek közül 50 vesedonáció és 4 nem vesekivétellel járó egyféle szervkivétel volt. 2016-ban 128 többszerv-kivétel történt. Ezek közül 70 esetben három szerv, 40 esetben négy szerv, 15 esetben öt szerv sikeres eltávolítása történt meg, hat szerv eltávolítása tavalyi évben nem történt Magyarországon. 2 esetben történt vesék eltávolítása nélküli többszerv-kivétel. A többszerv-donorok aránya 70,3%-ot mutat, amely ugyan 4%-al alacsonyabb, mint a 2015. évben, viszont ez a hatékonysági mutató az Eurotransplant további 7 tagállamában is hasonlóan alakul.

A négy legtöbb megvalósult donort adó kórházak országos, megyei és egyetemi intézmények voltak 2016-ban:

1. Országos Klinikai Idegtudományi Intézet (Budapest): 17
2. MH Egészségügyi Központ, Honvédkórház (Budapest): 14
3. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház (Miskolc): 11
4. Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar, Idegsebészeti Klinika: 11

A 182 donáció 40 kórházban valósult meg. Átlagosan 4,55 jelentés érkezett egy jelentő intézményből.

2016-ben 158 orvos jelentette a 242 lehetséges donort. Egy jelentő orvos átlagosan 1,53 donort jelentett. A legtöbbet jelentett orvos összesen 12 lehetséges donorról adott értesítést, aki az OVSz megbízott kórházi koordinátora. Az Országos Vérellátó Szolgálatnak 19 intézménnyel van érvényes együttműködési megállapodása, ezek közül jelenleg 18 kórházban segíti a donációs folyamat lebonyolítását kórházi koordinátor. A program támogatja a kórházak munkáját és létjogosultságát igazolja, hogy az összes donorjelentés 45,9%-a kórházi koordinációban résztvevő kórházból érkezett, amelyek 74,8%-a megvalósult donációval zárult. Az összes magyarországi megvalósult szervdonációnak 45,6%-a kórházi koordinátorral rendelkező intézményben történhetett meg, ezekben az intézményekben a többszervdonorok aránya az országos átlag felett volt (71,08 %).

Donorjellemzők

2016-ban a potenciális donorok átlagéletkora 50,82 év volt, a legfiatalabb elhunyt donor egy 13 napos újszülött volt, míg a legidősebb 84 éves volt. 8 esetben történt szervkivétel 18 év alatti agyhalott donorból.

A donorok 39,01%-a nő (71) és 60,99%-a férfi (111) volt. A donorok vércsoport eloszlását tekintve a legtöbbször előforduló „A” vércsoportot (40,65%) a „0” vércsoport követte (30,22%), majd a „B” vércsoport (21,43%) és végül 7,69%-ban az „AB” vércsoport volt regisztrálható.

Az agyhalálhoz vezető diagnózisok között az agyi érkatasztrófák fordulnak elő leggyakrabban (71%), koponya trauma az esetek 22%-ában, egyéb diagnózisok (másodlagos agykárosodás) 7%-os gyakorisággal fordultak elő.

225 jelentés kapcsán történt szerológiai vizsgálat, fertőző betegség kizárása céljából. A donáció vírus pozitivitás miatt 1 esetben hiúsult meg és már a szervek felajánlása sem történt meg. Vírus pozitív donorokból Eurotransplant

tagállamokban és Magyarországon is kerültek a szervek elfogadásra és beültetésre.

A megvalósult donorok között 26 esetben történt az ellátás során reanimáció. 5 megvalósuló donor anamnézisében szerepelt IDDM és 82 esetben hypertonia, 51 esetenél volt az anamnézisben alkoholabúzus és 62 esetben regisztráltunk dohányzást.

A jelentett potenciális donorok között 14 esetben másodlagos agykárosodás vezetett agyhalálhoz, ezért 72 órás volt az agyhalál megállapításához szükséges megfigyelési idő.

Összesen 30 alkalommal történt kiváltó vizsgálat a megfigyelési idő lerövidítése céljából, amelyek közül 9 szervkivétel meghiúsult.

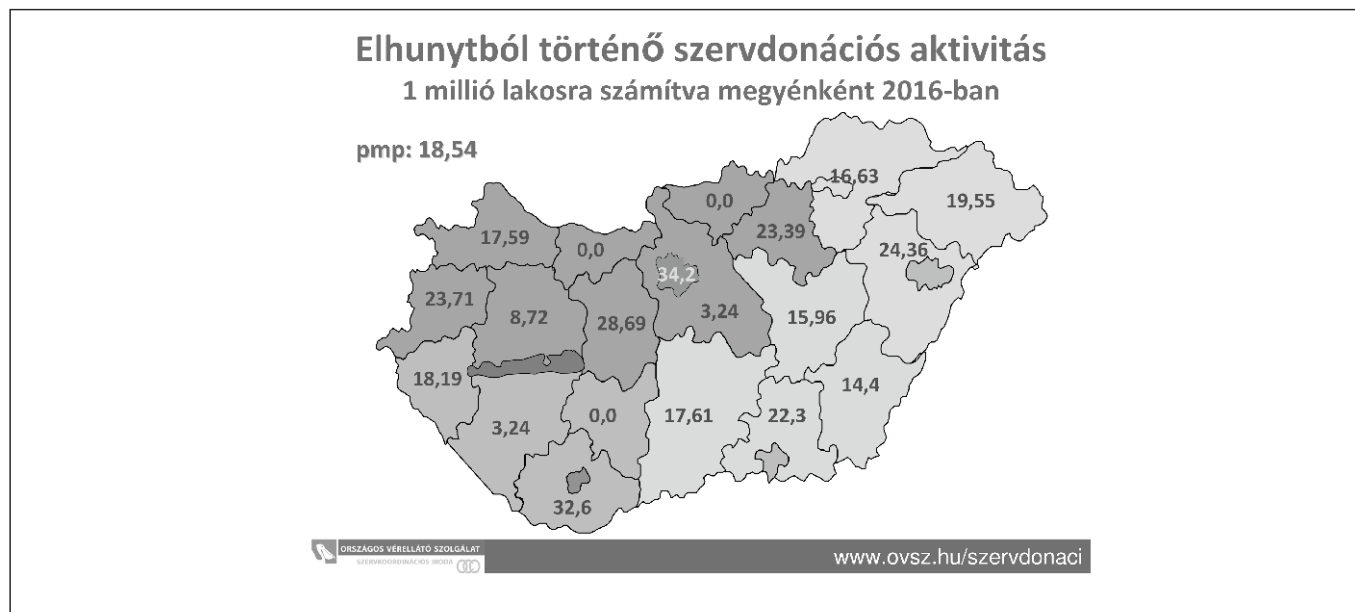
8 esetben történt másodlagos agykárosodás esetén kiváltó vizsgálat, ebből 7 alkalommal megvalósuló donáció követte az agyhalál megállapítását. Fenyegető keringés összeomlás miatt 3 alkalommal hiúsult meg donáció. Egy ismeretlen személyazonosságú potenciális donort regisztráltunk a jelentések között.

16 alkalommal a család tiltakozása miatt hiúsult meg szervadományozás, amelyek közül 3 donor volt kiskorú. 39 esetben volt szükség a nyomozóhatóságok írásos hozzájárulásához, ez a jelentett esetek 16,12%-a.

Területi aktivitás

Megyei esetszámok tekintetében Budapest áll az első helyen 60 megvalósult donációval, azonban 1 millió lakosra számítva Baranya megyében (Pécsi Tudomány Egyetem) valósult meg a legtöbb szervdonáció, összesen 12 (pmp: 32,6). Kiemelkedő donorszámot ért el még Fejér megye is (pmp:28,69).

A jelentett esetek számát figyelembe véve Nógrád megyéből és Komárom- Esztergom megyéből nem érkezett jelentés a tavalyi évben ismételt, míg 1 millió lakosra számítva Tolna megye volt a legkevésbé aktív megye (1 jelentett eset, pmp: 4,46).

Élődonoros szervadományozás 2016-ban Magyarországon

Minden veseátültetést végző egyetemi központban elérhető az élődonoros veseátültetés. Budapest (19), Debrecen (3), Pécs (8) és Szeged (4) összesen 34 élődonoros veseátültetést végzett. Az élődonorok aránya 15,74% az összes magyar szervdonor között, míg az élődonoros veseátültetések aránya 10%-os gyakoriságú az összes hazai vesetranszplantáció között.

Szervátültetések Magyarországon 2015-ben

471 elhunyt donorból származó szerv átültetése mellett, 34 élődonoros vesetranszplantációt végeztek, vagyis összesen 505 szervtranszplantáció történt tavaly Magyarországon.

A négy centrum agyhalottból 309, élődonorból 34 (9,91%) vesét ültetett be. A veseátültetések száma 22%-al emelkedett a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Klinikai Központ Sebészeti Klinika Transzplantációs osztályán (55 vesetranszplantáció).

Magyarországon 2016-ban 11,54%-al emelkedett a szívátültetések száma (51) szívtransz-

plantáció a Semmelweis Egyetem Városmajori Szív- és Érsebészeti Klinikán és további 7 szívtranszplantáció történt a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézetben).

81 májátültetést és 6 kombinált vese- és hasnyálmirigy transzplantációt végeztek.

2015. december 13-án megtörtént az első tüdőtranszplantáció Magyarországon, a Semmelweis Egyetem Mellkassebészeti Klinikáján, 2016-ban 17 sikeres tüdőtranszplantációt hajtottak végre és további 5 magyar recipiens kapott új tüdőt Bécsben az év során.

Nemzetközi szervcsere az Eurotransplant együttműködés keretei között

2016-ban 67 vese, 16 szív, 21 máj, 8 tüdő, 1 pancreas, tehát összesen 113 Eurotransplantból származó donorszervet ültettek be Magyarországon. Hazánkban 553 szerv eltávolítása történt meg elhunyt donorból. Az eltávolított szervek 30,02%-a az Eurotransplant tagállamaiban került beültetésre, amely további 2,7%-kal kevesebb mint az elmúlt évben, tehát a magyar donor szervek magyaror-

szági hasznosulása nő, mely köszönhető a várólisták indokolt növekedésének, illetve a hazai tüdőtranszplantációs program beindulásának is.

Szervtranszplantációs várólisták Magyarországon

2016. december 31-én a várólistáról kiválasztható betegek száma összesen 944, a várakozók száma szervtípusonként a következőképpen alakul:

- 748 beteg vesetranszplantációs várólistán,
- 118 beteg májtranszplantációs várólistán,
- 48 beteg szívtranszplantációs várólistán,
- 21 beteg kombinált vese- és hasnyálmirigy várólistán,

- 2 beteg hasnyálmirigy várólistán,
- 7 beteg tüdőtranszplantációs várólistán.

Az év során 33 akut szervkérés érkezett a Szervkoordinációs Irodába, amelyek közül 26 esetben történt sikeres transzplantáció, 2 beteg állapotromlás miatt került le a listáról. Akut listán 4 beteg hunyt el, 1 beteg akut listán maradt 2016 után is.

Összefoglalva tehát az elmúlt három évben 30-40%-al emelkedett transzplantációs aktivitás évente százszal több élet megmentését eredményezi. Ilyen mértékű fejlődés és esetszám soha nem volt még ezt megelőzően Magyarországon, amely nem lett volna lehetséges az intenzív osztályok elkötelezett munkája nélkül.

Felhívás

"UH-VEZÉRELT REGIONÁLIS ANESZTÉZIA "
című tanfolyamon való részvételre

Kurzusvezető: Dr. Bondár Attila (SE AITK)

Időpont: 2017. 04. 11.

Akkreditációs pontérték: 16 pont

Helyszín: Aesculap Akadémia (1115 Budapest, Halmi u. 20-22.)

Tanfolyam díja: 20.000.- (tartalmaz étkezést és jegyzetet is)

Szervező: Fulmer Annamária koordinátor

Jelentkezés: annamaria.fulmer@bbraun.com